

TORAH OHR • PARSHAS BESHALACH • MAAMAR 1

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים...

« Et il advint, lorsque Pharaon
laissa partir le peuple »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/beshalach/1/

1 ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים וגו'. הנה על ישראל בגלות מצרים כתיב וזרעתיה לי בארץ ואמרז"ל זורע כור מוציא כמה כורים וכי' ולהבין ענין הזריעה והתוספת והרבות שנתהוה מן הגלות.

«Or, lorsque Pharaon renvoya le peuple, D.ieu ne le conduisit pas par le chemin du pays des Philistins», etc. Au sujet du peuple juif dans l'exil d'Égypte, il est écrit: «Je la sèmerai pour Moi dans le pays», et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Celui qui sème un kor en récolte plusieurs kors», etc. [Il nous faut] comprendre la notion de semailles, ainsi que l'accroissement et la multiplication qui résultèrent de l'exil.

הנה כתיב קדש ישראל לה' ראשית תבואתה תבואתו דווקא שישראל נקראו תבואת ה' והוא כמו שאדם זורע תבואה ע"ד משל בשביל התוספת שיצמח.

Or, il est écrit: «Israël est consacré à D.ieu, prémices de Son produit» (tevu'aso): tevu'aso, «Son produit», précisément, car le peuple juif est appelé le produit de D.ieu. C'est, par analogie, comme un homme qui sème du grain en vue de l'accroissement qui germera.

כך ברצות ה' שיתוסף ויתרבה גילוי אלהותו בעולם וימלא כבוד ה' את כל הארץ ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'.

De même, lorsque D.ieu veut que la révélation de Sa divinité dans le monde s'accroisse et se multiplie, et que «la gloire de D.ieu remplisse toute la terre», et que «la gloire de D.ieu se révélera, et toute chair verra», etc.,

זורע את ישראל שהן הם תבואתו ושע"י יתגלה כבודו ברבות ותוספת וזהו ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם

Il sème le peuple juif, qui est Son produit, et par lequel Sa gloire se révélera dans une mesure toujours plus grande. C'est là le sens de: «Béni soit D.ieu, le D.ieu d'Israël, de monde en monde»:

פ"י שכדי שיומשך ברכה ותוספת רבוי בגילוי אלהותו מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא הוא ע"י ישראל ולכן נקרא ה' אלהי ישראל שע"י כן

c'est-à-dire que, pour que bénédiction, accroissement et abondance supplémentaires dans la révélation de Sa divinité soient attirés du monde caché (alma de'iskasya) vers le monde révélé (alma de'isgalya), cela se réalise par l'intermédiaire du peuple juif. C'est pourquoi Il est appelé «D.ieu, le D.ieu d'Israël», car c'est par lui

נמצא רבוי גילוי אלהותו למטה כמו למעלה וכשם שלמעלה כתיב וצבא השמים לך משתחווים מפני שהם בטלים ממצאות מגילוי אור ה' המושג להם כך

il en résulte une abondante révélation de Sa divinité en bas, comme en haut. Et, de même qu'il est écrit au sujet des réalités célestes: «Les armées des cieux se prosternent devant Toi», car elles sont annulées et cessent d'exister devant la révélation de la lumière de D.ieu qu'elles appréhendent, ainsi

הנה כתיב לעתיד כי עין בעין יראו וגוי וכתיב ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' וגוי וכמאמר כל ברך לך תכרע כו'

il est écrit au sujet du temps à venir: «Car œil à œil ils verront», etc., et il est écrit: «Ils entreront dans les cavernes des rochers et dans les creux de la terre, par crainte de D.ieu», etc., comme le dit la prière: «Tout genou fléchira devant Toi», etc.,

ולפניך יכרעו ויפולו כו' והגורם לישראל מעלה ומדרגה רבה זו היא עסק הזריעה בארץ בזמן הגלות שהוא

et «devant Toi ils s'agenouilleront et tomberont», etc. Ce qui confère au peuple juif cette grande distinction et ce degré élevé, c'est le travail des semailles dans la terre au temps de l'exil, lequel consiste à

כמו ע"ד משל שזורעין גרעין אחד ומצמיח הרבה או כמו שנוטעין חרצן אחד וצומח אילן שלם בענפים הרבה

à titre d'analogie, comme lorsqu'on sème une seule graine, qui en fait pousser beaucoup, ou comme lorsqu'on plante un seul noyau, d'où pousse un arbre entier aux nombreuses branches,

וכמ"ש ואנכי נטעתך שורק וגוי שהוא זמורה של גפן כדי להצמיח גפן שלם וכמאמר רז"ל על פסוק והנה גפן לפני ישראל נמשלו לגפן כו':

comme il est écrit: «Et Moi, Je t'ai plantée comme une vigne de choix (sorek)», etc.: il s'agit d'un sarment de vigne, destiné à faire pousser une vigne entière; et, comme l'ont dit nos Sages à propos du verset «et voici qu'une vigne était devant moi», le peuple juif est comparé à une vigne, etc.

2 והנה כמו במשל הזריעה והנטיעה הני"ל שמכסין הגרעין בעפר הארץ ומשם יצמח בעבור שהגרעין נרקב ונפסד ובטל לגבי כח הצומח אשר בארץ וכח הצומח ההוא הוא שמגדל ומצמיח ברכוי ותוספת כך הוא ענין הזריעה של ישראל.

Or, comme dans la parabole des semailles et de la plantation mentionnée plus haut — la graine est recouverte de la terre, et c'est de là qu'elle pousse, parce qu'elle pourrit, se décompose et s'annule devant la force de croissance qui se trouve dans la terre ; cette force de croissance est ce qui la fait grandir et germer en se multipliant et en s'accroissant — ainsi en va-t-il des semailles du peuple juif.

3 וביאור ענין זה כי הנה נודע שקליפה קדמה לפרי כדכתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל ולא שהקליפה ממש ח"ו קדמה לפרי

L'explication de cette question est la suivante : on sait que la kelipa (l'écorce) précède le fruit, comme il est écrit : « Voici les rois qui régnèrent au pays d'Édom avant qu'un roi ne régnât sur les enfants d'Israël. » Cela ne signifie pas que l'écorce elle-même précède le fruit, à D.ieu ne plaise ;

אלא שהאור והחיות המלוכש בתוכם בבחינת גלות ונפילה שנפלו שמה בשבירת הכלים כידוע ליודעי חן

mais que la lumière et la force vitale revêtues en elles, dans un état d'exil et de chute, y sont tombées lors de la brisure des réceptacles, comme le savent ceux qui connaissent la sagesse cachée —

הנה הוא נפל שמה ממדרגות גבוהות ומעלות עליונות מאד מאד למעלה מעלה מבחינת עוה"ב וישראל אשר נשמותיהם מושרשות במדות הקדושות ואורייתא דנפקא מחכמה הנקרא בחינת עשיה והן הם מעשה המצות וכו' :

elle y est tombée depuis des niveaux élevés et des hauteurs suprêmes, infiniment élevées, bien au-dessus du niveau du Monde futur et du peuple juif, dont les âmes sont enracinées dans les attributs saints (midot), ainsi que de la Torah, qui émane de 'Hokhma (sagesse), appelée le niveau de l'« action » (Assiya) ; et ce sont là l'accomplissement des mitzvot, etc.

4 וביאור הענין דתנן עשרה דורות מאדם עד נח וכי ועשרה דורות מנח עד אברהם כ"י להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין וכי.

Explication de la question : nous avons appris dans la Michna : «Dix générations se succédèrent d'Adam à Noa'h», etc., «et dix générations de Noa'h à Avraham», etc., «pour faire connaître combien grande est Sa patience (ére'h apayim), car toutes les générations ne cessèrent de Le provoquer», etc.

פ"י מה שכל עכו"ם מקבלים שפע וחיות עולם הזה מקדושתו של הקב"ה וכדכתיב ואתה מחיה את כלם הוא מבחינת ארך אפים ורב חסד דהיינו מפני שהוא ית'

Cela signifie que le fait que tous les idolâtres reçoivent l'abondance et la force vitale de ce monde de la sainteté du Saint béni soit-Il — ainsi qu'il est écrit : «Et Tu donnes vie à tous» — relève du niveau de «patience et bonté abondante»; c'est-à-dire parce que Lui, béni soit-Il,

כל יכול ומחיה ומשפיע בבחינת רב חסד אף במקום שמכסה ומסתיר על קדושתו ית' וקרו ליה אלהא דאלהיא כ"י.

est tout-puissant, donne la vie et dispense l'abondance selon l'attribut de bonté abondante, même dans un lieu qui recouvre et dissimule Sa sainteté, béni soit-Il; et ils L'appellent «le D.ieu des dieux», etc.

5 ולכן יש להם עושר וכבוד שלא ע"פ חשבון ומעשה ודעת כי יניקתם מחיות אלהי שנפל בקליפות בשבירות הכלים כידוע לידועי חן

C'est pourquoi ils possèdent richesse et honneur sans rapport avec le calcul, les actes et la connaissance, car leur nourriture spirituelle provient de la force vitale divine tombée dans les keli-pot (écorces) lors du brisement des réceptacles, comme le savent ceux qui connaissent la sagesse cachée.

והוא מוסתר ומכוסה אצלם וימנע מרשעים אורם שאינו מאיר אצלם בהתגלות כ"א בחשך כפול ומכופל עד שמכחשים בה' אמר נבל בלבו אין אלקים ונראים ליש ודבר בפני עצמו.

Elle est cachée et voilée chez eux — «et aux méchants leur lumière est refusée» — car elle ne brille pas chez eux ouvertement, mais seulement dans une obscurité redoublée, au point qu'ils nient D.ieu : «L'insensé a dit en son cœur : "Il n'y a pas de D.ieu" » ; et ils paraissent être une existence indépendante, une chose en soi.

משא"כ בסטרא דקדושה שהם מקבלים חיות מגילוי אור פני ה' והוא מתגלה בירידת והשתלשלות סדר המדרגות בעשר ספירות הקדושות שהן הם מדותיו ית' שהם בחינת כלים להמשכת גילוי אלהותו ית'.

Il n'en va pas ainsi du côté de la sainteté : ceux qui s'y trouvent reçoivent leur force vitale de la révélation de la lumière de la face de D.ieu, laquelle se révèle par la descente ordonnée des niveaux dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), à travers les dix Séfirot saintes. Celles-ci sont Ses attributs (midot), béni soit-Il, et constituent des réceptacles permettant de faire descendre la révélation de Sa divinité, béni soit-Il.

וכן התורה יש לה מדה וכמ"ש ארוכה מארץ מדה מפיק ה' פ"י מדתה דהיינו שיש לה מדה שהוא מדת בחינת כלי אומנתו ית' אלא שהיא ארוכה מארץ וגוי ולכן כתיב אם בחקתי תלכו וגוי.

De même, la Torah a une mesure, comme il est écrit : « Sa mesure est plus longue que la terre » — le mot middah porte un hé avec mappik, et signifie « sa mesure ». Autrement dit, elle a une mesure, celle du niveau correspondant à l'instrument de Son œuvre, béni soit-Il ; seulement, elle est « plus longue que la terre », etc. C'est pourquoi il est écrit : « Si vous marchez selon Mes statuts », etc.

6 ולכן נקרא יעקב הקטן כי הוא בחינת קטנות וצמצום אלהותו ית' להתגלות ע"פ מדותיו ע"י אור התורה והמצות להיות רצונו העליון שאם יטעון ראובן כך כו'. יהיה הפסק כך.

C'est pourquoi Yaakov est appelé « le petit » (hakatan), car il représente le niveau de la petitesse et du tsimtsoum (contraction) de Sa divinité, béni soit-Il, afin qu'elle se révèle selon Ses attributs émotionnels (midot), par la lumière de la Torah et des mitsvot, de sorte que Sa volonté suprême soit que, si Reouven prétend ainsi, etc., le jugement soit ainsi.

7 וכן ע"ד זה שאר מצות ציצית ותפילין שגילוי אלהותו ורצונו ית' הוא בחינת צמצום שהרי בעצמותו ומהותו ית' לא שייך כלל בחינת רצון שהוא למעלה מעלה מבחינת רצון ונקרא בעל הרצון וע"ז נאמר

Il en va de même des autres mitsvot, [telles que] les tsitsit et les téfilines : la révélation de Sa divinité et de Sa volonté, béni soit-Il, est un niveau de tsimtsoum (contraction), car, dans Son essence et Son être, béni soit-Il, la notion de volonté ne s'applique absolument pas, puisqu'Il est infiniment au-dessus de la notion de volonté et est appelé le Maître de la volonté. À ce sujet, il est dit :

הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך פ"י אפילו כמו כלי תוך כלי לקבל חיות מקדושתו של הקב"ה בבחי' שקודם הצמצום שיהיה בבחינת התגלות ירידת והשתלשלות סדר המדרגות.

« Voici, les cieux et les cieux des cieux ne peuvent Te contenir. » Cela signifie : même comme un réceptacle dans un réceptacle, pour recevoir la force vitale de la sainteté du Saint béni soit-Il au niveau qui précède le tsimtsoum, de sorte qu'elle se manifeste par la descente de l'ordre des niveaux dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout).

משא"כ בחי' ואלה המלכים כו' שמקבל חיות מקדושתו של הקב"ה מבחינת ורב חסד שלמעלה מהצמצום ע"י נפילת האור והחיות וירידתו בסתר המדרגות ממדרגה למדרגה להתלבש בבחינת הסתר פנים

Il n'en va pas ainsi du niveau de « Et voici les rois », etc., qui reçoit la force vitale de la sainteté du Saint béni soit-Il du niveau de « abondant en bonté », au-dessus du tsimtsoum, par la chute de la lumière et de la force vitale, et leur descente dans la dissimulation des niveaux, de niveau en niveau, pour se revêtir dans un état de dissimulation de la Face (hester panim),

ולא בגילוי כלל וכלל עד לעתיד לבא שיקוים בנו מקרא שכתוב ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ וכתוב כי עין בעין יראו וגו':

et non de manière révélée, absolument pas, jusqu'au temps à venir, lorsque s'accomplira pour nous le verset : « Et J'ôterai de la terre l'esprit d'impureté », et qu'il est dit : « car œil à œil ils verront », etc.

8 והנה אמרז"ל גלו לבבל שכינה עמהם. פ"י הנה ניצוץ אלהות שכנפשם הוא בבחינת גלות והניצוץ אלהות שבתוכם רצונו וחשקו לדבק ולהסתלק למקורו כטבע האש וכו'

Or, nos Sages ont dit : « Lorsqu'ils furent exilés à Babylone, la Chekhina était avec eux. » Cela signifie que l'étincelle de divinité qui est dans leur âme se trouve en état d'exil, et que l'étincelle de divinité qui est en eux veut et aspire à s'attacher à sa source et à s'y élever [vers le haut], comme le feu par nature, etc.

ועי"ז הם מלקטים ג"כ ניצוצי חיות אלהי שנפלו שמה בשכירת כלים ומעלים אותם לקשרם ולדבקם באלהים חיים ע"י עסקו בפרנסתו בדברים הנתונים תחת ממשלת קליפת נוגה

Grâce à cela, ils recueillent également les étincelles de force vitale divine qui y sont tombées lors de la brisure des réceptacles, et les élèvent afin de les lier et de les attacher au Dieu vivant, en s'occupant de gagner leur subsistance par des choses soumises à la domination de kelipat noga,

וכמארז"ל אין לך כל עשב כו' והוא מתרחק משקר וגניבה וגזילה וכיוצא בהם מדברים אסורים וקשורים בידי החיצונים שאינן יכולין לעלות כו'

comme l'ont dit nos Sages : « Il n'est pas de brin d'herbe », etc. Et il se tient à l'écart du mensonge, du vol, du brigandage et des choses semblables — des choses interdites (assourim), liées aux mains des forces extérieures, qui ne peuvent pas s'élever, etc.,

כמ"ש במ"א וכן כשמקיים מצות תפילין וציצית שהצמר של ציצית והקלף של תפילין היו נתונים תחלה תחת ממשלת השר והמושל המשפיע להם שפע וחיות להחיותם ולקיימם

comme cela est expliqué ailleurs. Il en va de même lorsqu'il accomplit les mitsvot des téfilines et des tsitsit : la laine des tsitsit et le parchemin des téfilines étaient d'abord soumis à la domination du prince et du souverain qui leur dispense abondance et force vitale, pour leur donner vie et les maintenir

מחיות קדושתו של הקב"ה שנפל שמה בשבירת הכלים כנ"ל ועי"ז מתעלה ג"כ חיות הקדושה הנ"ל למקורם ושרשם ואתהפכא חשוכא לנהורא כמ"ש וידעו מצרים כי אני ה'.

à partir de la force vitale de la sainteté du Saint béni soit-Il, qui est tombée là lors de la brisure des réceptacles, comme indiqué plus haut. Grâce à cela, la force vitale sainte mentionnée plus haut est elle aussi élevée vers sa source et sa racine, et « l'obscurité se transforme en lumière », comme il est écrit : « Et l'Égypte saura que Je suis D.ieu. »

9 וזהו תוספת ורבוי אור זרוע הנזרע בקרקע ומכוסה בעפר הארץ להצמיח ולהעלות מעלה מעלה ברכוי ותוספת אורה כיתרון אור הבא מן החשך וגו'

C'est là l'accroissement et la multiplication de la « lumière semée », semée dans la terre et recouverte du sol de la terre, afin qu'elle germe et s'élève toujours plus haut, avec une abondance et un accroissement de lumière, comme « l'avantage de la lumière » qui vient des ténèbres, etc.

וז"ש ותקח רבקה את בגדי עשו וגו' ותלבש את יעקב בנה הקטן כי קטן יעקב מבחי' קטנות וצמצום אורו ית' להתלבש במדותיו ע"פ דרך התורה כנ"ל.

C'est là [le sens de] ce qui est écrit : « Rivka prit les vêtements d'Essav », etc., « et en revêtit Yaakov, son fils cadet » ; car Yaakov est petit, du niveau de la petitesse et du tsimtsoum (contraction) de Sa lumière, béni soit-Il, lorsqu'elle se revêt de Ses attributs (midot) selon la voie de la Torah, comme mentionné plus haut.

10 והנה התורה נתלכשה בלבושים גשמיים ומעשה המצות בדברים שהיו נתונים תחת ממשלת קליפת נוגה ששרשם מעולם התהו ונקי בגדי עשו בנה הגדול

Or, la Torah s'est revêtue d'habits matériels, et l'accomplissement des mitsvot s'effectue au moyen de choses qui étaient soumises à la domination de la kelipa de Nogah, dont la racine vient du Monde du Tohou (chaos) ; elles sont appelées « les vêtements d'Essav, son fils aîné »,

כי עולם התהו קדם לעולם התקון שע"י זה נתוסף אורה ושמחה כיתרון אור הבא וכו'

car le Monde du Tohou précéda le Monde du Tikoun (rectification), si bien qu'il en résulte un surcroît de lumière et de joie, comme « l'avantage de la lumière qui vient », etc.

והשמחה היא כאשר תתהפך חשכת הדברים הנתונים תחת ממשלת ק"נ לאור התורה ומתעלים בקדושה וכמאמר אשר קדשנו במצותיו בקודש העליון כו' וזהו בחי' תשובה

Et la joie vient lorsque les ténèbres des choses soumises à la domination de la kelipa de Nogah se transforment en lumière de la Torah et qu'elles s'élèvent dans la sainteté, comme le dit la bénédiction : « Qui nous a sanctifiés par Ses commandements », dans la sainteté suprême, etc. Tel est le niveau de la techouva (retour),

וכמארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלין דהיינו בחינת נשיאת הנפש למקורה ושרשה כמ"ש אליך ה' נפשי אשא בחינת מסירת הנפש מה שהיה נהנה וניזון בנפשו החיונית מכל

comme l'ont enseigné nos Sages : « Si Israël fait techouva, il est délivré » ; c'est-à-dire le niveau de l'élévation de l'âme vers sa source et sa racine, comme il est écrit : « Vers Toi, D.ieu, j'élève mon âme » — le niveau du sacrifice de soi (messirout néfesh) : tout ce dont il avait coutume de jouir et dont son âme vitale se nourrissait, de tout

אכילה ושתיה שהיה תחת ממשלת קליפת נוגה ושאר תענוגי עוה"ז להתהפך מהפוך להפוך לעבוד ה' בשמחה ובטוב לבב

ce qui relevait de la nourriture et de la boisson, soumises à la domination de la kelipa de Nogah, ainsi que des autres plaisirs de ce monde, se transforme en son contraire, afin de servir D.ieu dans la joie et la satisfaction du cœur,

וכמ"ש תחת אשר לא עבדת וגו' ובכל דחיה ודחיה שישראל מדחה את תאוות גופו ומקרב לבו לעבודת ה' הרי זה בחי' מסירת הנפש

comme il est écrit : « Parce que tu n'as pas servi », etc. Et chaque fois qu'un Juif repousse les désirs de son corps et rapproche son cœur du service de D.ieu, cela relève du sacrifice de soi,

כי מה לי קטלי כולה מה לי קטלי פלגא וכן ע"י הצדקה ממעות שאינן גזל כו'

car « quelle différence y a-t-il entre tuer tout et en tuer la moitié ? » De même, par la tsedaka donnée avec de l'argent qui n'est pas volé, etc.,

כדכתיב צדקה תרומם גוי והוא כענין וירם קרן לעמו פי' דקאי אדלעיל מניה הודו על ארץ ושמים הודו וזיוו לבד כמ"ש במ"א והוא בחינת סוכ"ע.

comme il est écrit : « La tsedaka élève une nation. » Cela correspond à « Il a élevé la gloire de Son peuple ». Explication : ces mots se rapportent à ceux qui les précèdent : « Sa splendeur est au-dessus de la terre et du ciel » ; il ne s'agit que de Sa splendeur et de Son rayonnement, comme il est expliqué ailleurs, et cela relève de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin).

אבל וירם קרן לעמו למעלה מעלה מבחי' הודו אלא להיות עם קרובו של עצמותו ומהותו כביכול ממש שהוא למעלה מעלה מבחי' סוכ"ע שאינו בגדר עלמין כלל כו'

Mais « Il a élevé une corne pour Son peuple » se situe bien au-dessus du niveau de « Sa splendeur » : il s'agit plutôt d'être « un peuple proche de Lui », proche de Son essence et de Son être mêmes, pour ainsi dire, lesquels sont infiniment au-dessus du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, puisqu'ils ne relèvent nullement de la catégorie des mondes, etc.

כמ"ש במ"א וזהו אתה בחרתנו מכל העמים שמבחינת כל העמים דוקא בחרתנו רוממתנו כנ"ל וכמארז"ל במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אין כו'

comme cela est expliqué ailleurs. Tel est [le sens de] « Tu nous as choisis parmi toutes les nations » : c'est précisément du niveau de toutes les nations que Tu nous as choisis et élevés, comme mentionné plus haut ; et, comme l'ont dit nos Sages : « Là où se tiennent ceux qui font techouva, les justes parfaits ne se tiennent pas », etc.

וזהו בחינת בכל מאדך וע"ד זה נתקן כל ענין התפלה ולכן בזמן שבהמ"ק היה קיים לא היו מאריכי' כ"כ בתפלה כמו עכשיו:

Tel est le niveau de « de toute ta force » (me'odekha). C'est dans cet esprit que toute la prière a été instituée ; c'est pourquoi, à l'époque où le Saint Temple existait, on ne prolongeait pas autant la prière qu'à présent.

11 והנה כמו במשל שבזריעת הגרעין הנ"ל שאינו צומח עד שנרקב ויפסד ואז יעלה ויצמח כך א"א להעלות ולהצמיח תוספת אורה ושמחה בה' כנ"ל כ"א

Or, de même que, dans l'image évoquée plus haut de la semence que l'on plante, celle-ci ne pousse qu'après avoir pourri et s'être décomposée, puis elle s'élève et pousse, de même il est impossible d'élever et de faire croître un supplément de lumière et de joie en D.ieu, comme indiqué plus haut, si ce n'est

ע"י לב נשבר רוח נשברה רוח הסטרא אחרא הגסה בקרבו שיבא לידי רקבון והפסד וישוב אל ה' וירחמהו על גלות ניצוץ אלהי שנפל בקליפות להחיותם איך שנפל מאיגרא רמא כו'

par « un cœur brisé », « un esprit brisé » — l'esprit grossier de la sitra a'hra (l'autre côté) qui est en lui — afin qu'il en vienne à pourrir et à se décomposer, et qu'il « retourne à D.ieu, qui aura compassion de lui », à cause de l'exil de l'étincelle divine tombée dans les kelipot pour leur donner vie, de la manière dont elle est tombée « d'un toit élevé », etc.

וע"ד זה תקנו תיקון חצות כדי להיות התפלה בכוונה וכמאמר רז"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש שיהא מיצר ודואג על בחי' ראש ומעלת קדושתו ית' שהוא כביכול בכבוד הגלות

C'est dans cet esprit qu'ils instituèrent le Tikoun 'Hatsot (la lamentation de minuit), afin que la prière soit faite avec une intention adéquate, comme l'ont dit nos Sages : « On ne se tient debout pour prier que dans un état de gravité d'esprit » ; il faut qu'il soit affligé et inquiet au sujet du niveau de la « tête » et de la grandeur de Sa sainteté, béni soit-Il, qui se trouve, pour ainsi dire, accablée par le poids de l'exil.

אלא שלחסידי הראשונים היה די בשעה אחת בהתבוננו' שעה אחת קודם התפלה אבל לשאר צריכי' לקבוע עת וזמן בפ"ע לעורר מרירות בנפשנו.

Toutefois, pour les premiers hommes pieux, une heure suffisait : une heure de méditation avant la prière. Mais les autres doivent fixer un moment à part pour éveiller l'amertume dans notre âme,

דהיינו בחצות ואחר חצות לימוד התורה בשמחה ואור הבא מתוך החשך כו' כמ"ש במ"א וזהו תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה וגו'.

c'est-à-dire à minuit ; et, après minuit, l'étude de la Torah dans la joie, ainsi que la lumière qui vient des ténèbres, etc., comme cela est expliqué ailleurs. C'est là [le sens de] : « Parce que tu n'as pas servi D.ieu dans la joie », etc.,

שהוא עונש מדה כנגד מדה לפי שבחורבן בית המקדש נאבד ממנו בעונינו השמחה שלמה שהייתה במקום מנוחתה שע"י זה יעלה ויבא ויגיע לבחינת השמחה ואורה הבאה מתוך החשך כנ"ל.

ce qui constitue une punition mesure pour mesure : lors de la destruction du Saint Temple, à cause de nos fautes, nous avons perdu la joie parfaite qui se trouvait dans son lieu de repos ; par ce moyen, on s'élèvera, viendra et atteindra le niveau de la joie et de la lumière qui viennent des ténèbres, comme indiqué plus haut.

12 וזה שאמרו רז"ל על ר"ע כשראה כרך של עכו"ם שחק ואמר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על

אחת כמה וכמה

C'est ce que nos Sages ont dit au sujet de Rabbi Akiva : lorsqu'il vit une ville d'idolâtres, il rit et dit : « Si c'est ainsi pour ceux qui transgressent Sa volonté, combien plus pour ceux qui accomplissent Sa volonté ! »

פ"י שהשפעת חיות ושפע עולם הזה לעכו"ם שהם נקראים עוברי רצונו שעובר על הרצון מבחי' למעלה מהרצון

Cela signifie que le flux de force vitale et d'abondance de ce monde accordé aux idolâtres, que l'on appelle « ceux qui transgressent (ovrei) Sa volonté », passe au-delà (oveir al) de la volonté, depuis le niveau qui est au-dessus de la volonté ;

כי שם אין העונות מפסיקים ומעכבים את השפע כי אם צדקת מה תתן לו ורכו פשעיך מה תעשה לו.

car là, les fautes n'interrompent ni ne retiennent l'abondance, puisque « Si tu es juste, que Lui donnes-tu ? » et « Si tes transgressions sont nombreuses, que Lui fais-tu ? »

אלא אחר שנתהווה בחי' רצון ורצון אותיות צנור שהוא מעבר התגלות שפע וחיות אלהי דרך צמצום והשתלשלות סדר המדרגות על פי מדותיו ית' ששם הוא על פי דרכי התורה אם בחקתי תלכו וגו'.

Mais ce n'est qu'après que le niveau de la volonté (ratzon) a pris naissance — et les lettres de ratzon forment tzinor (canal), qui est le passage par lequel se révèle l'abondance et la force vitale divine, au moyen du tsimtsum (contraction) et de l'enchaînement ordonné des niveaux dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), selon Ses attributs (midot), béni soit-Il — que cela se fait selon les voies de la Torah : « Si vous marchez dans Mes statuts », etc.

אבל למעלה הוא כחשיכה כאורה ומשם הוא יניקת עכו"ם דרך נפילת האור שמרחוק כנ"ל אף שהם רחוקים מאור פניו ית' המתגלה כנ"ל וכ"ש לעושי רצונו

Mais au-dessus, «les ténèbres sont comme la lumière», et c'est de là que les idolâtres tirent leur nourriture, par la chute de la lumière provenant de loin, comme expliqué plus haut, bien qu'ils soient éloignés de la lumière de Son visage, béni soit-Il, qui se révèle, comme expliqué plus haut. Et combien plus encore pour ceux qui accomplissent Sa volonté!

דהיינו העושים הרצון וממשיכין שפע וחיות אלהי דרך צנור המתגלה בהשתלשלות המדרגות שהרי הם עליונים וקרובים יותר למקורם ושרשם

C'est-à-dire ceux qui accomplissent la volonté et attirent l'abondance et la force vitale divine par le canal qui se révèle dans l'enchaînement descendant des niveaux, car ils sont plus élevés et plus proches de leur source et de leur racine.

אלא מאחר שנמשכין מאור פניו ית' בדרך התפשטות האור בסדר המדרגות והשתלשלות שלא בדרך נפילה ח"ו א"א להיות השמחה בהתגלות אורה כנ"ל.

Cependant, puisqu'ils proviennent de la lumière de Son visage, béni soit-Il, par la diffusion de la lumière selon l'ordre des niveaux et l'enchaînement descendant des mondes, et non par une chute, à D.ieu ne plaise, il ne peut y avoir la joie [qui accompagne] une révélation de lumière, comme expliqué plus haut.

אבל לעתיד כשיתעלו הנצוצות הנפולים כנ"ל הרי גם בחינת אור וחיות שהיתה בתוך הנפילה שהיא מבחי' למעלה מהרצון מתגלה בתוספת אורה ושמחה בגלוי רב ועצום ביתר שאת:

Mais, dans les temps futurs, lorsque les étincelles tombées seront élevées, comme expliqué plus haut, alors le niveau de lumière et de force vitale qui se trouvait dans la chute, et qui provient du niveau supérieur à la volonté, se révélera lui aussi avec un surcroît de lumière et de joie, dans une révélation grande et puissante, d'une manière infiniment supérieure:

13 וזהו ויהי בשלח פרעה את העם כי פרעה אמר לא ידעתי את ה' והוא בחינת עורף אחוריים דרצון העליון ויניקתם מבחי' עוברי רצונו הנ"ל.

C'est là [le sens de] «Et il advint, lorsque Pharaon renvoya le peuple»: car Pharaon avait dit: «Je ne connais pas D.ieu», et il représente le niveau de la nuque, le revers de la volonté suprême; leur subsistance provient du niveau de «ceux qui transgressent Sa volonté», mentionné plus haut.

והיה משלח פארות וענפים ועושי פרי למעלה את העם שע"י גלותם כמצרים והשתעבדותם בהם גרמו שנתעלו כח"י נצוצי אלהים שנפלו שמה בשכירת הכלים והוא הוא כח"י כח הצומח להצמיח ישועות ישראל

Et il envoyait en haut des rameaux, des branches et des [pousses] portant du fruit — «le peuple»: car, par leur exil en Égypte et leur asservissement par les Égyptiens, ils provoquèrent l'élévation des étincelles de divinité qui y étaient tombées lors du brisement des réceptacles; et cela même constitue le niveau de la force de croissance, qui fait germer les délivrances du peuple juif,

כמ"ש ופרעה הקריב ואמרו רז"ל שהקריב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים. ועל דרך זה נתיסד כל שירת הים אז ישיר משה וגו'. כמ"ש במ"א:

comme il est écrit: «Et Pharaon s'approcha», et nos Sages ont dit qu'il rapprocha le cœur du peuple juif de son Père qui est dans les cieux. C'est dans cette même perspective que fut fondé tout le Chant de la mer: «Alors Moché chanta», etc., comme il est expliqué ailleurs.

14 ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים וגו'. פלשתים לשון מבוי המפולש כמו שאמרו רז"ל על פסוק ובמושב לצים לא ישב אלו פלשתים.

«Et D.ieu ne les conduisit pas par le chemin du pays des Philistins», etc. Pelichtim (Philistins) est apparenté au terme mavoï hamefoulach, une ruelle ouverte de part en part, comme nos Sages l'ont dit à propos du verset: «Il ne s'assit pas au siège des moqueurs»: il s'agit des Philistins.

והענין כי זה לעומת זה עשה אלהים ויש כח"י פלשתים בקדושה וכח"י פלשתים בקליפה. כח"י פלשתים שבקדושה היא כח"י התגלות השמחה בדכיות ה' בפילוש ובגלוי ובהתרחבות לאין קץ כח"י ובכל מאדך הנ"ל.

Le sens est que «D.ieu a fait l'un correspondant à l'autre»: il existe un niveau de Pelichtim dans la sainteté et un niveau de Pelichtim dans la kelipa (l'écorce). Le niveau de Pelichtim dans la sainteté est la révélation de la joie éprouvée dans l'attachement à D.ieu, de façon ouverte (bepilouch), manifeste et dans une expansion sans limite: le niveau de «de toute ta puissance», mentionné plus haut.

15 ופלשתים שבקליפה הם הלצים שהוא ג"כ ענין הרחבת פיו כרצונו לדבר מה שלבו חפץ והיא שמחה של הוללות לאמר שפתינו אתנו כו'.

Et les Philistins de la kelipa (l'écorce) sont les railleurs. Cela consiste également à ouvrir largement la bouche à sa guise, pour dire tout ce que désire son cœur ; c'est une joie de frivolité, qui dit : « Nos lèvres sont à nous », etc.,

ואין מעצור לרוחו. ולכן נק' קליפה כי כמו שהקליפה מכסה ומסתרת על הפרי שנראית כמו

et son esprit ne connaît aucune retenue. C'est pourquoi on l'appelle kelipa : de même que l'écorce recouvre et dissimule le fruit, de sorte qu'elle paraît être

שהוא עיקר הפרי כך השמחה של הוללות מכסה ומסתרת על אור ה' שבה להיות יש ודבר בפני עצמו הפך רוחניות וחיות אלהי שבקרבה לשמוח בה' אלהים חיים מחמת הבטול במציאות אליו ית'.

la partie essentielle du fruit, ainsi la joie de frivolité recouvre et dissimule la lumière de D.ieu qui est en elle, de sorte qu'elle devient une existence indépendante, une chose en soi — à l'opposé de la spiritualité et de la force vitale divine qui sont en elle : celles-ci consistent à se réjouir en D.ieu, le D.ieu vivant, par l'annulation de son existence devant Lui, béni soit-Il.

16 ופ"י הפסוק שאין זה דרך ה' לבא מיד לבחינת השמחה בה' כי קרוב הוא ליפול מזה

Le sens du verset est que telle n'est pas la voie de D.ieu : parvenir d'emblée au niveau de la joie en D.ieu, « car il est proche » d'en tomber ;

כי פן בראותם מלחמה שהוא ענין הנסיון שיבא לאדם לא יוכל לעמוד בקשרי המלחמה ויסוג אחור ושבו מצרימה.

car « de peur qu'en voyant la guerre » — c'est-à-dire l'épreuve qui peut survenir à une personne —, il ne puisse tenir ferme au cœur du combat et recule, « et qu'ils retournent en Égypte ».

אלא הדרך הנכון כמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה שתהא השמחה ע"י עבודה וזהו ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף.

La bonne voie est plutôt celle qu'indique le verset : « Parce que tu n'as pas servi D.ieu, ton D.ieu, dans la joie » ; autrement dit, la joie doit venir par le service. C'est le sens de : « Et D.ieu fit faire au peuple un détour par le chemin du désert, vers Yam Suf (la mer des Joncs). »

ים הוא החכמה סוף הוא סופא דכל דרגין כמ"ש בזהר והיא תושבע"פ שהוא ענין קבלת עומ"ש כמ"ש שום תשים עליך מלך לקיים מצותיו שעיקר התורה מיוסד על דיני המצות וכמו שארז"ל

Yam, «mer», désigne 'Hokhma (sagesse); Suf, «fin», désigne «la fin de tous les degrés», comme il est dit dans le Zohar. Il s'agit de la Torah orale, qui relève de l'acceptation du joug de la royauté céleste (kabbalat ol malchout chamayim), comme il est écrit: «Tu établiras assurément un roi sur toi» — afin d'accomplir Ses commandements; car la partie essentielle de la Torah repose sur les lois des mitsvot, comme nos Sages l'ont dit

ע"פ התורה והמצוה אשר כתבתי להורותם התורה זו תושב"כ והמצוה זו תושבע"פ כו' שע"י יתקיים בו השמחה אמתית אשר קדשנו במצותיו כנ"ל

à propos du verset: «la Torah et le commandement que j'ai écrits pour les enseigner»: «la Torah» désigne la Torah écrite; «et le commandement» désigne la Torah orale, etc. C'est par elle que se réalisera en lui la vraie joie évoquée plus haut: «Qui nous a sanctifiés par Ses commandements»,

כי זה השער לה' תרעא לאעלאה כו' והשמחה אמתית שהיא מאהבת ה' צריך להקדים לה היראה שהיא ראשית העבודה ועקרה ושרשה כמ"ש במ"א.

car «c'est la porte de D.ieu», la porte par laquelle entrer, etc. La vraie joie, qui vient de l'amour de D.ieu, doit être précédée par la crainte, qui est «le commencement du service, son essence et sa racine», comme il est expliqué ailleurs.

17 והנה ארז"ל הרוצה לקבל עליו עומ"ש שלימה יפנה ויטול ידיו ויניח ציצית ותפילין פי' שמתחלה יפנה ויסיר הצואה מקרבו שהוא בחי' הרע שבקרבו

Or, nos Sages ont dit : celui qui souhaite accepter pleinement sur lui le joug du Royaume des Cieux doit se soulager, se laver les mains, puis mettre les tsitsit et les tefilin. Cela signifie qu'il doit d'abord se soulager et éliminer la souillure qui est en lui, c'est-à-dire le mal qui est en lui ;

ואח"כ יקבל עליו עומ"ש בפריסו דטלית של מצוה שהוא ענין שום תשים עליך מלך דהיינו בחי' מלכותו ית'

puis il accepte sur lui le joug du Royaume des Cieux en déployant le talit de la mitsva, ce qui correspond à « Tu établiras certainement un roi au-dessus de toi », c'est-à-dire au niveau de Sa Mal'-hout (souveraineté), béni soit-Il,

שהיא מלכות כל עולמים ימשיך על נפשו בפריסו דטלית וכן עדיין הוא קיום כל המצות להמשיך על נפשו אור וחיות מבחי מלכותו יתברך.

qui est la « souveraineté sur tous les mondes » : il l'attire sur son âme en déployant le talit. De même, l'accomplissement de toutes les mitsvot consiste à attirer sur son âme lumière et force vitale depuis le niveau de Sa Mal'hout, béni soit-Il.

18 וכן הוא בענין לימוד התורה דמתניתא מלכתא בחי מלכותו ית' ובחי' ודברי אשר שמתי בפיו וגו' ואשים דברי בפיו וגו' ועיי' ממשיך בחי מלכותו ית' בנפשו ממש.

Il en va de même pour l'étude de la Torah, car «la Michna est la reine» (masnita malketa) — le niveau de Sa Mal'hout (souveraineté), béni soit-Il — ainsi que le niveau de «Mes paroles que J'ai mises dans ta bouche», etc., et de «J'ai mis Mes paroles dans ta bouche», etc. Par là, il attire le niveau de Sa Mal'hout, béni soit-Il, jusque dans son âme même.

וזהו ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף שבכדי לבא לבחי' ים סוף דהיינו קבלת עומ"ש צריך תחלה להסב דרך המדבר

C'est là le sens de «Et Elokim fit faire au peuple un détour par le chemin du désert, vers Yam Souf»: pour parvenir au niveau de Yam Souf, c'est-à-dire à l'acceptation du joug du Royaume des Cieux, il faut d'abord faire un détour par le désert,

שהוא בחי' יפנה הנ"ל דהיינו לשום מרירות תמיד בנפשו על חטאותיו אשר עשה ואף שכבר עשה תשובה עליהם

qui correspond au niveau de «il se soulagera», mentionné plus haut: c'est-à-dire qu'il doit constamment éprouver de l'amertume dans son âme au sujet des fautes qu'il a commises, même s'il a déjà fait techouva (retour) à leur égard,

וכמ"ש וחטאתי נגדי תמיד או אפי' לא חטא כלל מ"מ ישים לנגד עיניו תמיד להיות ממארי דחושבנא על מחשבה דבור מעשה אשר לא להי' המה בהבל בא ובחשך ילך

comme il est écrit: «Ma faute est constamment devant moi»; ou bien, même s'il n'a commis aucune faute, il doit néanmoins toujours se tenir devant les yeux, en étant l'un des maîtres de l'examen de conscience concernant les pensées, les paroles et les actes qui ne sont pas pour D.ieu — «il vient dans le vide et s'en va dans l'obscurité».

ואח"כ יכול לקבל עליו עומ"ש בחי' ים סוף הנ"ל בעסק התורה והמצות וכיון שמקבל עליו עול תורה מעבירין מעליו עול ד"א

Ensuite, il peut accepter sur lui le joug du Royaume des Cieux, le niveau de Yam Souf mentionné plus haut, en s'adonnant à la Torah et aux mitsvot. Et lorsqu'il accepte sur lui le joug de la Torah, le joug des affaires du monde (derekh erets) lui est retiré,

שהוא שעבוד לנה"ב ויעלה ויבא ויגיע מזה לבחי' שמחה אמתית ודביקות בה' אחד בבחינת בטול אליו ית' להתיחד באחדות ה' ממש

car celui-ci est une servitude à l'âme animale. Il s'élèvera alors, progressera et parviendra au niveau de la joie véritable et de l'attachement au D.ieu unique, dans un état d'annulation de soi (bitoul) devant Lui, béni soit-Il, afin de s'unir à l'unité même de D.ieu,

שהיא בחינת ארץ כנען מלשון הכנעה וביטול בה' אחד והיא מעלה ומדרגה יותר מעולה מבחי' ארץ פלשתים הנ"ל:

qui est le niveau du pays de Canaan (Kena'an), terme dérivé de hakhn'a (soumission) : soumission et annulation de soi devant le D.ieu unique. C'est un degré supérieur et plus élevé que celui du pays des Philistins (Pelichtim), mentionné plus haut.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/beshalach/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak